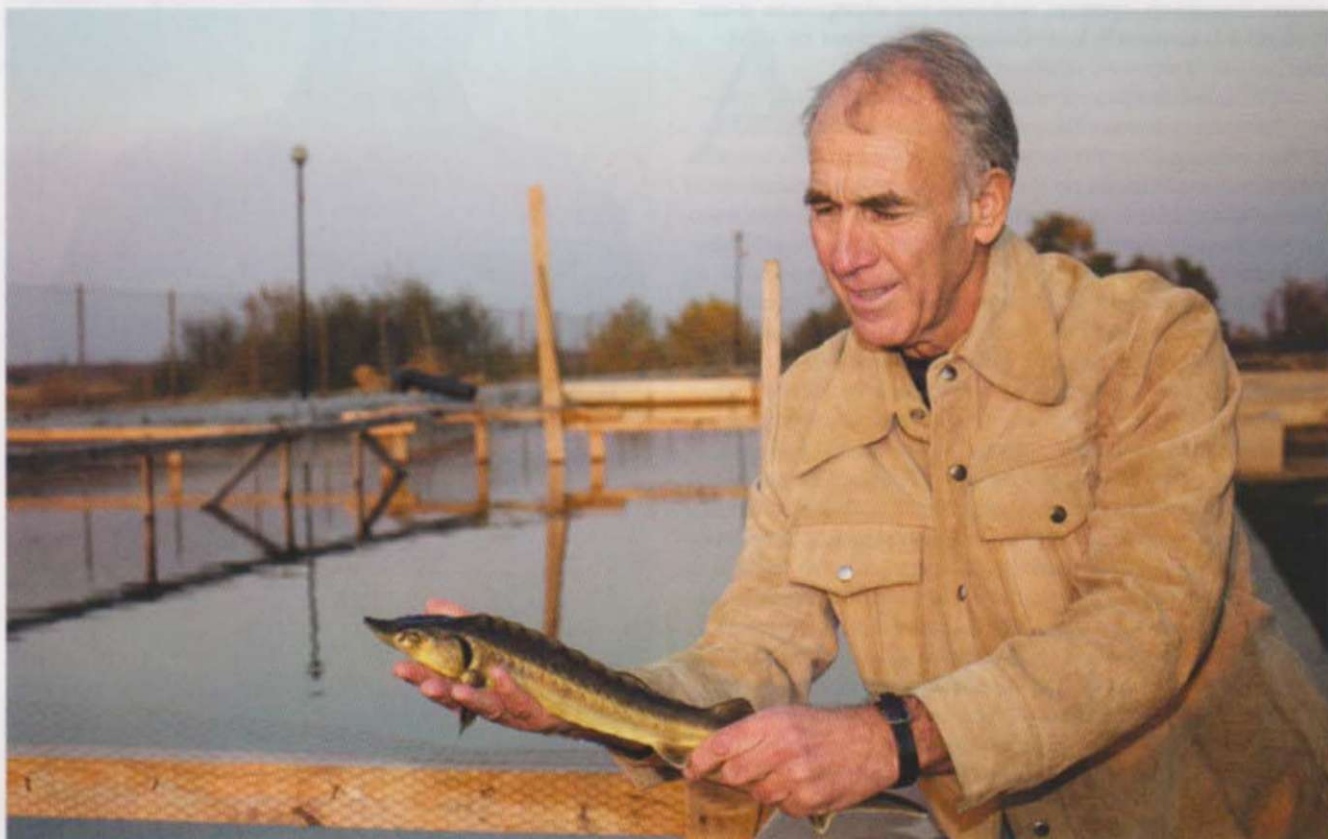

ПРЕДПРИЕМАЧИ

РИБИ

Наслука

Ангел Цеков първо развива науката, а после и бизнеса с рибни продукти

ОТ ГЕОРГИ МИНЕВ

АКО ПОПИТАТЕ АНГЕЛ ЦЕКОВ ЗА СЪВЕТ за смислен бизнес с перспектива, добра възвръщаемост и тихи партньори, той ще ви насочи към рибовъдството. Добрата възможност има своята слаба страна: инвестицията ви ще започне да се възвръща чак след шест години.

Доц. Ангел Цеков (64) е един от малкото ихтиолози (ихтиология е наука за рибите) в страната и единствен сред тях има собствено рибно стопанство. Казва за себе си, че хобито му са птиците, но животът му е свързан изцяло с рибите. За студентите си от Пловдивския университет той е един от най-интересните преподаватели, а за рибовъдите – ценен консултант.

След края на дългогодишна кариера като научен сътрудник към Института за сладководно рибарство в Пловдив той се захваща активно с развитие на рибни ферми в България. И така вече 14 години. През 2009 г. инвестира в собствен рибен проект в пловдивското село Йоаким Груево.

Още когато уговаряме интервюто си с него, той

GENTLEMAN
JACK
RARE TENNESSEE WHISKEY

Вашите приятели от Jack Daniel's Ви напомнят да консумирате умерено!

пята с каква кола ще пристигне екипът на Forbes. Разбираме смисъла на въпроса, пристигайки в Йоаким Груево – за да се стигне до фермата му, трябва да се прекоси голямо голо поле. Самият път готам прилича на лунен пейзаж. Упоритостта на Цеков става ясна, когато виждаме как той преминава със своя малък Форд Фиеста през него.

Ако когато прочетете риба, я асоциирате с прясна току-що внесена гръцка пастърва, ще сте на прав път. Но на българския пазар се предлага предимно замразена риба, която идва от Виетнам. Така твърди Цеков, готов да изреди серия негативни оценки за качеството ѝ. Според него България има капацитета да произвежда достатъчно рибни продукти, за да задоволява потреблението си и да изнася на чужди пазари. Особено есетрови видове и техния черен хайвер.

Дали заради убедеността си или заради стремежа да приложи науката си, той става един от първите инвеститори в подобно начинание. За да осигури средства, разработва проект за кандидатстване по европейските програми. Планът му да изгради рибната ферма в Йоаким Груево е първият одобрен в страната по мярката „Производствени инвестиции в аквакултурата“. Неговата фирма „Еко фиш“ става бенифициент по програмата.

Дълго време именно началната инвестиция е била пречката Цеков да разгърне своите умения в собствена частна инициатива. „Имах опита, но не и възможност да развия собствена ферма в института“, казва той. Безвъзмездният стартов капитал, който получава от ЕС, е в размер на близо 1.3 млн. лв. (60% от стойността на проекта). За останалата инвестиция той търси банков кредит. „Когато стартира програмата [през януари 2009 г.], от страна на банките се даваха кредити. Малко по-късно спряха да дават“, казва Цеков. Така той е принуден да помисли за друг вариант. Успява да вземе други, по-малки заеми и договаря да му бъдат предоставени материали авансово, докато завърши обекта.

Според Цеков повечето останали потенциални инвеститори в бранша не са имали неговия шанс да осигурят собственото финансиране и затова са прекратили проектите си. Последните данни на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури също говорят за слаб интерес – едва 5 млн. лв. са изплатените средства по мярката към ноември. Така се пропуска златен шанс за инвестизиране в отрасъла, в който се очаква растеж в световен план. Причината за това е практическият рестарт на пазара след въвеждането на забрани за улов от естествени водоеми в повечето развити страни.

„В ЕС решиха, че пазарът трябва да се задоволява с изкуствено отглеждани риби“, казва доц. Цеков. Тези, които инвестират в изкуствено производство сега, ще спечелят. Силният фаворит е Китай, но България на база на добрите си условия и технологии може да се развие като силен производител на рибни продукти в региона. „Пазарът го има, а той може да се задоволява единствено чрез изкуствено отглеждане“, казва Цеков.

Ето защо той не се притеснява за пласмента на

своята продукция и възвръщаемостта на инвестицията. Черният хайвер ще бъде готов едва след шестата година на проекта, когато рибите достигнат полово зрялост. Това е и една от причините цената му да е толкова висока. Според Цеков в момента на пазарите в Русия и Америка килограм черен хайвер струва около 1200 евро от производител. Освен това мъртвата риба след отделянето на хайвера също се продава - на цена 42 евро за килограм. Ангел Цеков очаква добив от един тон хайвер годишно и десет тона остатъчна риба.

Засега той продава малки рибки на групи рибарници, но от догодина ще напълни свободния капацитет на фермата с шаранови и есетрови риби, като ще произведе готово месо за продажба в рамките на 36 тона. Казва, че на рибната борса в Букурещ търсенето на есетрови риби е голямо, а цената е около шест лева за килограм. Постепенно ще намалява добива на пазарно месо за сметка на рибите, които ще снесат хайвера.

Нови забрани рестартират пазара на риба в ЕС

За да достигне това количество обаче, са му нужни подготвени специалисти, които да обгрижват рибите постоянно. „Трябва да влязат млади хора с познания, понеже процесът е геннощен“, казва Ангел Цеков. В неговата ферма за това се грижат неговите синове. За да даде пласък на решаването на този проблем в по-голям мащаб, той създава и магистратура „Водни екосистеми и аквакултури“ към Пловдивския университет.

От времето, което екипът на Forbes прекарва с Цеков, става ясно, че развитието на този отрасъл в България е кауза за преподавателя. Той е готов да консулира всеки в България, който иска да се развие в този отрасъл, въпреки че ще му бъде реална конкуренция.

Именно консултациите, които оказва на различни производители, отвеждат Ангел Цеков в Гърция. Оттам той донася по молба на колегите си от университета различни охлюви за изследване. Оказва се, че един вид е нов за науката, а колегите му решават да го кръстят на негово име – *Grossuana angeltskovii*. ☺

THE EXTRA STEP MAKES THE DIFFERENCE.

From the makers of Jack Daniel's. Mellowed. Then mellowed again.

